

EEN NIEUWE KIJK OP ZUID-AFRIKA

WOUTER DE NUL

Commanderij Nova Zembla

Foto's Peter Doomen

Het reisgezelschap

Frisheid, mineraal, evenwicht, finesse... niet onmiddellijk termen waar de doorsnee wijnliefhebber aan denkt als we het over wijnen uit Zuid-Afrika hebben. Een bezoek ter plaatse veegde de vooroordelen van tafel...

SOMM ZUID-AFRIKA TOUR

Frederick Goeminne van Minnegoed Wines uit Brakel liet ons als avontuurlijke reisorganisator kennismaken met een aantal schitterende wineries in verschillende Zuid-Afrikaanse wijnregio's. De groep was samengesteld uit sommeliers, wijnhandelaars, wijnschrijvers en winnaars van de wedstrijd junior sommelier.

VREDE & LUST – BABYLONSTOREN

Na een lange heenreis naar het land van de Kaapse wijnvallen deed een stralende zon en de prachtige ligging van **Vrede en Lust** aan de voet van de Simonsberg in Franschhoek onze vermoeidheid snel vergeten. Mede-eigenaar Etienne Buys leidde ons rond in zijn wijnkelder en de jonge ‘rijzende ster’ wijnmaakster Karlin Nel zorgde voor een boeiende presentatie en degustatie van haar wijnen. De toon was gezet! Nadien konden we onze kamers opzoeken voor een korte opfrissing, want op het terras stond aan de rand van het zwembad een glaasje bubbels te wachten.

Een mooie start waarna een diner volgde in het Manor House van Vrede & Lust dat enkel toegankelijk is voor speciale gelegenheden en exceptionele huwelijken. Karlin Nel becommentarieerde uitvoerig een aantal speciaal voor het diner uitgekozen wijnen, waarbij onder meer een opvallend sappige en elegante malbec die het bijzonder goed deed bij de springbok met groene boontjes en portosaus. Ook de Early Mist Riesling dessertwijn harmonieerde uitstekend met de kardemommousse met witte chocolade, hazelnoot en gelei van sinaasappel. Lekker zoet maar niet kleverig, voldoende zuren zorgden voor een mooie balans.

Na een korte nacht vertrokken we al vroeg in de ochtend naar **Babylonstoren** voor het ontbijt dat is uitgeroepen tot het beste ter wereld. Alle ingrediënten voor de ontbijttafel met brood, kaas, charcuterie, vruchtensappen, fruit... zijn afkomstig uit de adembenemend mooie tuinen van het domein. Een gegidste rondleiding door deze tuinen leidde naar een bezoek aan de vernieuwde wijnkelder en een tasting with a view van de wijnen van Babylonstoren. De 72ha wijngaard tegen de Simonsberg telt 13 verschillende druiven. Keldermeester Charl Coetzee en wijnmaker Klaas Stoffberg brachten in 2011 de eerste wijn onder het label ‘Babylonstoren’ op de markt. Het logo bestaat uit een pijp, een bloem en een vogel. De pijp staat voor de boer, de bloem geeft de tuin van Babylonstoren weer en de vogel is synoniem voor de natuur. Die combinatie is de essentie van Babylonstoren, de eenvoud van de dingen, zo natuurlijk mogelijk!

DELAIRE-GRAFF – PASERENE – NORMANDIE 1693 - CLARINGTON

Nauwelijks bekomen van de natuurpracht van Babylonstoren keken we met blikken van ongeloof naar de volgende halte van formaat: **Delaire Graff**. Dit wijndomein ligt genesteld tussen majestueuze bergen met een schitterend zicht op de wijngaarden van Stellenbosch. Al in de 17de eeuw kozen de Franse hugenoten deze plek op de flanken van de Helshoogte als oord om er wijnstokken aan te planten. Delaire of ‘uit de lucht’ refereert naar de unieke lucht die het landschap rond Stellenbosch typeert. In 2003 kocht Laurence Graff, eigenaar van het invloedrijke Graff Diamond International dit prachtige landgoed van de Zuid-Afrikaanse wijschrijver John Platter naar wie ook de beroemde wijngids is genoemd. De maritieme zeebries op de bergflanken zorgt ervoor dat de wijnstokken de volle zon overdag makkelijker kunnen verteren.

Vrede en Lust

Karlin Nel - Vrede en Lust

We kregen een zeer uitgebreide proeverij met maar liefst 17 wijnen. Daarna een uitstekend viergangenmenu op het terras met uitzicht op de wijngaarden van Stellenbosch. Een onvergetelijke en gastronomische topervaring!

Volgende halte op onze rijk gevulde planning was een bezoek aan **Paserene** in Franschhoek. Deze familie gerunde wijnmakerij van Martin Smith en Ndabe Marenda heeft een duidelijke visie: hoogwaardige luxewijnen produceren waarbij niets aan het toeval wordt overgelaten.

De laatste halte van de dag was bij Mark en Karen Eisen, Johan Viljoen en Bennie Booysen, de bezielers van zowel de voor een breed publiek toegankelijke **Clarington Wines** als het elitégamma met exceptionele wijnen van **Normandie 1693**. Na een uitgebreide proeverij werd opnieuw een zeer mooie dag afgesloten met een lekker stuk vlees op de traditionele ‘braai’.

ATARAXIA – SHANNON VINEYARDS – GREAT WHITE EN GREAT RED – BOSCHKLOOF

Op dag drie waren we opnieuw vroeg uit de veren om na een ontbijt in bistro Lust van Vrede & Lust het pad te kiezen naar de Hemel-en-Aarde vallei voor de wijnen van Ataraxia. Kevin Grant stond ons op te wachten op zijn landgoed met één van de meest spectaculaire terroirs van Zuid-Afrika. Deze wijnmaker met 29 jaar ervaring noemt zichzelf een echte 'terroirist' en prijst zich gelukkig met zijn cool climate wijnen, op 400 meter boven de zeespiegel en op korte afstand van het kustplaatsje Hermanus waar je walvissen kan spotten. De aanplant op hoogte, nabijheid van de Zuid-Atlantische Oceaan en overwegend op het zuiden gerichte (koele) hellingen zijn ideale parameters voor het telen van klimaatvriendelijke druiven die cool climate-wijn opleveren. De indrukwekkende kapel onder de torenhoge, kale bergtop van de Babylonstoren zou zo in een filmscenario passen, maar voor ons was het een unieke proefruimte, waar Kevin Grant ons uitvoerig meenam in zijn terroir-verhaal. We proefden een fantastische crispy sauvignon blanc die in The Fat Duck van Heston Blumenthal wordt geserveerd, chardonnay wooded, pinot noir en de Serenity, een bijzondere blend van pinot noir, cinsault en pinotage. Als klap op de vuurpijl diepte Kevin uit de persoonlijke kelder een 2007 op om het bewaarpotentieel van zijn chardonnay te illustreren: mooi diep goudgeel, caramel Werther's Original, vol en krachtig met romige honingtoets, acacia en nog een stevige dosis aciditeit!

Ook **Shannon Vineyard** in de Elgin Valley, bekend als het appel- en peercentrum van Zuid-Afrika, was zeer verrassend. James en Stuart Downes zijn gepassioneerd om het maximale potentieel uit hun wijngaarden te halen. De unieke koele klimaatomstandigheden zorgen ervoor dat de druiven in Elgin meer tijd nodig hebben om tot volle fenolische rijpheid te komen. Dit betekent een lagere pH, een goede natuurlijke zuurgraad en perfect uitgebalanceerde rijpe smaken. Wijnen met elegantie, structuur en een uitstekend verouderingspotentieel. We genoten van een lichte lunch met quiche, fruit en heel wat Zuid-Afrikaanse specialiteiten. Met zicht op het terras, want buiten stond een krachtige wind. We konden de cool climate-omstandigheden aan den lijve ondervinden!

Tasting room Delaire Graff

Ataraxia - Hemel-en-Aarde Vallei

Shannon Vineyards

Daarna ging het opnieuw richting Stellenbosch voor bezoeken aan Carl Vande Merwe met zijn **Great White en Great Red**, gevolgd door een bezoek aan Reenen van **Boschkloof** voor de wijnen van Patatsfontein en Kottabos. De avondverrassing was een fantastisch diner in misschien wel het beste restaurant van Stellenbosch: restaurant Eike van eigenaar en kok Bertus Basson. We genoten er voortreffelijk op sterrenniveau, mocht Michelin er zijn... 'Eike is the expression of one simple idea: Being South African'. Hoeft het gezegd dat na de 'Peusel Happies' typisch Zuid-Afrikaanse specialiteiten de revue passeerden: springbok, filet van kudu en een schitterend nagerecht 'Ouma Rae Dropped the Melktert'.

Bush vines Swartland

ARCO LAARMAN – TRUTER FAMILY WINES – LAMMERSHOEK – MEERHOF

Wie dacht te kunnen uitslapen op dag vier was eraan voor de moeite. Opnieuw vroeg uit de veren en een snel ontbijt, want om 8u30 stond al een eerste proeverij op het programma met **Arco Laarman** in Wildepaardejacht in Paarl. Arco was bijna 10 jaar keldermeester op een elite landgoed in Paarl en creëerde met de Cluster Series en Focal Point eigen brand releases, niet gebonden aan een bepaald landgoed. Dit betekent dat hij vrij druiven kan afnemen van verschillende regio's, waarbij hij rekening houdt met de sterke punten van elke specifiek gekozen wijngaard. Het echte wijnmakerwerk dus met een vrije selectie van het basisfruit.

Truter Family Wines was onze volgende stop waar we professioneel werden onthaald door Hugo en Celeste, beide eigenaars wijnmakers en levensgezellen met een duidelijke visie: gebruik maken van interessante en unieke variëteiten om eigen blends te produceren. Hun filosofie lijkt simpel: rijp fruit, een zachte behandeling en oog voor detail. Wij zijn ervan overtuigd dat ook hun toewijding, passie en geduld mee de sleutel is voor hun succes. We proefden wijnen van een zeer behoorlijk kwaliteitsniveau voor een zacht prijsje. Ideaal als huiswijn voor de brasserie of het familierestaurant.

We zetten onze weg verder naar Swartland, een regio die aan een grote opmars bezig is. **Lammershoek**, mee gesponsord door voetballigende Franz Beckenbauer, en het meest eigenzinnige wijndomein dat we bezochten, was aan zet voor een volgende tasting. We proefden er naast de Innocent range en Terravinum Reserve een droge witte wijn op basis

Arbeidsgenot - Meerhof

van harslevelu, die ter plaatse – wat een prachtige taal toch – ‘Die Hardeblaar’ wordt genoemd. Ook de zeer kruidige orange wine van chenin blanc Lammershoek's Mysteries Die Oranje 2017 was zeer verrassend.

Onze laatste stop in Swartland en onmiddellijk ook van deze fantastisch mooie reis was verbluffend! Wijnmaker Jaco Brand van **Meerhof Private Cellar** haalde alles uit de kast – zelfs een drone - om een onvergetelijke indruk achter te laten. En met succes! De eerste wijnstokken van dit historische landgoed werden geplant in 1751. Tot 2000 werden de druiven verkocht aan de coöperatieve Riebeek Cellars. In 2001 kreeg Meerhof zijn eigen kelder op een site met een prachtig adembenemend panoramisch uitzicht over de vallei.

Daar hadden we onder een groot tentzeil een zeer uitgebreide proeverij onder deskundige leiding van de keldermeester-masterblender. Arbeids-genot verwijst naar de fairtrade boerderij Rheebooks Fontein en staat voor fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, correcte verloning en bescherming van de rechten van alle medewerkers. Of zoals Jaco het zegt: *“We are 100% fairtrade certified from farm to cellar. It’s about the people.”* Een typische 'braai' met braaibrookies en bobotie spring rolls vulden onze hongerige magen en het was heerlijk nagenieten in goed gezelschap. Het was voor iedereen overduidelijk: we hadden er een leerrijke en onvergetelijke ervaring opzitten.

Aan alle mooie liedjes komt helaas een eind... Na een iets later ontbijt reden we richting Kaapstad om er een bezoekje te brengen aan V&A Waterfront. Er werd gezellig nagepraat en wat genuttigd in het Belgisch restaurant Den Anker. Daarna was het tijd voor de luchthaven CPT International. We hadden gerust wat langer willen blijven...

Geproefd

Vrede & Lust Sarah 2018, bubbly by nature

66% chardonnay, 18% chenin blanc, 16% pinot noir

Witgele kleur, persistente pareling, mooie moussevorming, tweede fermentatie op fles volgens de méthode traditionnelle maar slechts acht maanden contact met de lies. Iets minder lang sur lattes dan de gebruikelijke MCC of Méthode Cap Classique. Maar dat geeft nu net de mooie perziktoets, aroma's van witte bloemetjes en de frisheid, waar wijnmaakster Karlin Nel naar op zoek was.

Babylonstoren Babel Red

39% shiraz, 16% cabernet sauvignon, 11% malbec, 11% merlot, 10% petit verdot, 7% cabernet franc en 6% pinotage

Robijnrood met gekleurde tranen, puur fruit in de geur, zeer aromatisch, fruitige stijl met een kruidig tintje, tannine aanwezig maar niet storend, middellange finale, ideale BBQ-wijn

Delaire Graff Botmaskop 2017

Cape blend met 65% cabernet sauvignon, 13% cabernet franc, 11% petit verdot, 8% merlot en 3% malbec

Diep kersenrode robe met gekleurde traag aflopende tranen, rijke fruitaroma's van braambes en cassis, na walsen kruidigheid en koffie. Krachtige aanzet, rijk smaakpalet, goed mondvlullend met elegante tanninestructuur en zachte finale. Ook hier opvallende zuren die frisheid en een hoge drinkbaarheidsfactor opleveren.

Paserene chardonnay 2017 – Elgin cool climate

Heldere intens goudgele kleur, open en zuiver met aroma's van citrusfruit, rijpe perzik, gember en karamel. Krachtige aanzet met volle botertoets, geïntegreerde eik, stevige aciditeit en een lange elegante afdronk.

Paserene Marathon 2016 – Western Cape

53% cabernet sauvignon, 42% petit verdot, 5% carmenère

Diep kersenrood, zuivere geur boordevol vers rood en na walsen zwart fruit met spicy karakter, vierbes en eucalyptus, volle krachtige aanzet, mondvlullend, sappig, tannine present maar rijp, maaltijdrijp met enorm bewaarpotentieel.

Ataraxia chardonnay 2018

Zeer finesserijke stijl chardonnay met perzik, vanille en lichte botertoets, 20% nieuw hout, mooi geïntegreerd, zeker niet overmatig aanwezig. Een top chardonnay met ellenlange finale en fijne ondersteunende zuurtjes. De *sandy gravity stones* zorgen voor het minerale karakter en diepgang.

Ataraxia pinot noir 2017

Lichte kleurintensiteit, helder en transparant, zuivere geur met fijne kruidigheid die wat doet denken aan de strakke stijl uit Nieuw-Zeeland. Klein rijp fruit, aardbei en framboos, laat geoogst en bijzonder lage opbrengst. Dit garandeert materie en een aardse evolutie op termijn.

Shannon sauvignon blanc

Witgele kleur, enorm aromatisch, zeer zuiver en open, kruisbes, Granny Smith-appel, limoen en rabarber. Strakke stijl met fijne ondersteunende zuren. Ideaal als aperitief, bij Mechelse asperges of bij een portie mosselen!

Shannon Mount Bullet merlot 2016

Drie hectare single vineyard, opgesplitst in vijf percelen met telkens een anderen kloon van merlot.

Ervaring leert dat tussen de pluk van de eerste en de laatste kloon een verschil zit van 11 tot 14 dagen. Deze 100% merlot, die wel eens de Pétrus van Zuid-Afrika wordt genoemd, verblijft 20 maanden op eikenhouten vaten, medium getoast. Kersenrode kleur met rijp rood fruit in de geur pruimen en zwarte kersen. Complexe wijn met aardse toets, rijpe tannine, lange zachte afdronk met minerale finale.

Cluster chardonnay 2017

Basisfruit uit Piekenierskloof op 650 meter hoogte – 14 maanden barrels

Witgeel tot geel, zuiver, open, wit pitfruit, rijpe appel, beetje lactische toets van yoghurt en koffieroom, lichte houtindruk. Zeer correcte, mooie wijn.

Arbeidsgenot Shiraz 2017

Diep kersenrood, zuiver en onmiddellijk open, specerijen, vanille, peper. Volle aanzet, zeer sappig, ronde tannine, complex en gestructureerd, met spanning door de ondersteunende zuren. Lange zachte finale.

Meerhof Mooistrooi 2018

Zoete wijn, 100% hanepoot of moscatel d' Alexandrie.

Goudgeel, hoge viscositeit, gedroogde abrikoos, mango, honing. Zoet maar niet vermoeiend.

De geproefde wijnen worden geïmporteerd door Minnegoed Wines en zijn verkrijgbaar bij Wijnhandel Château Brillant – www.chateaubrillant.be

BEDREIGINGEN VOOR ZUID-AFRIKAANSE WIJNEN

Door het grote exportaandeel van bulkwijnen en de prijsdruk van de hyper- en supermarkten in Europa is de consument gewend geraakt aan onrealistisch lage prijzen. De binnenlandse marktvrage is relatief laag, wat het belang van export nog verhoogt. Een vicieuze cirkel...

Droogte en bosbranden teisterden de afgelopen jaren ook de Zuid-Afrikaanse wijngaarden. Theewaterskloof Dam, een belangrijk waterreservoir voor de Westkaap, viel al in 2015 - voor het eerst in 40 jaar - gedeeltelijk droog. Veel bedrijven lopen aan tegen een acuut watertekort. De oogstrendementen dalen terwijl de prijzen niet meestijgen, waardoor het financieel rendement van veel wijnbedrijven onder druk komt.

Ook het bladrolvirus durft wel eens roet in het eten gooien. Dit is één van de meest verspreide druivenziektes, waar wijnregio's over de hele wereld mee te maken hebben. Bekend zijn uitbraakgevallen in Californië, China en Zuid-Afrika. Het virus wordt overgebracht door bladluis en verstoort de chlorophylwerking van het bladgroen. Het is zeer moeilijk te bestrijden waardoor het rooien van de wijnstokken vaak de enige oplossing is.

UITDAGINGEN EN KANSEN

Vooral in het midden- en premiumsegment zien we een kwaliteitsverbetering die we proefondervindelijk in het glas konden vaststellen. Een nieuwe, ambitieuze generatie van internationaal georiënteerde topwijnmakers wordt wereldwijd opgemerkt. De unieke, ambachtelijke wijnen, vaak van herontdekte wijngaarden met oude stokken en lage rendementen zijn van hoog kwaliteitsniveau en toch zeer betaalbaar. Echte Zuid-Afrikaanse terroirwijnen van druivenrassen die floreren op de terroirs waar ze zijn aangeplant: chenin blanc, syrah en grenache in Swartland en Piekenierskloof; cabernet sauvignon in Stellenbosch; sauvignon blanc, chardonnay en pinot noir in Elgin en de Hemel-en-Aarde-Vallei.

Het is nu aan onze sommeliers om deze avontuurlijke pareltjes op de wijnkaart te zetten en hun klanten het 'nieuwe' Zuid-Afrika te laten ontdekken!

Restaurant Eike, Stellenbosch

Traditionele 'braai'